

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/26/2019
Identifikačné číslo spisu:	5416202695
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5416202695.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. Y., nar. XX. XX. XXXX, 2/ B. Y., rod. Y., nar. XX.XX.XXXX, 3/ I. Y., rod. Y., nar. XX. XX. XXXX a 4/ N. Y., nar. XX. XX. XXXX, všetci bývajúci v C. XX, všetci právne zastúpení JUDr. Miroslavou Bobíkovou, advokátkou, so sídlom v Dolnom Kubíne, Hviezdoslavovo námestie 27, proti žalovaným 1/ M. F., rod. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v S. Y., I. XXXX/X, právne zastúpenej JUDr. Michaelou Pagáčikovou, advokátkou so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 47 a 2/ I. H., rod. D., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v S. Y., T. G. XXXX/XX, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7C/63/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. augusta 2018 sp. zn. 11Co 125/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. septembra 2017, č. k. 7C/63/2016-237 zamietol žalobu žalobcov a žalovaným a štátu priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žalobcovia sa žalobou domáhali zriadenia vecného bremena v podobe práva prechodu a prejazdu cez pozemok žalovaných v prospech žalobcov, ako aj v prospech tretích osôb, ktoré z úradnej povinnosti alebo na pozvanie žalobcov navštívia rodinný dom žalobcov. Svoj návrh odôvodnili tým, že žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi rodinného domu, ktorý trvalo celoročne užívajú. Žalobcovia 3/ a 4/ sú ich deťmi, ktorí majú v rodinnom dome prihlásený trvalý pobyt a tiež ho celoročne užívajú. Rodinný dom žalobcov bol postavený v roku 1962 a od uvedenej doby bol ako prístup k rodinnému domu využívaný pozemok vedený ako C-KN parc. č. XXX o výmere 470 m², zastavané plochy a nádvoria, zapísaný na LV č. XXX, k. ú. C., ktorý je v súčasnosti v podielovom spoluvlastníctve žalovaných. Predmetný pozemok bol využívaný na prechod a prejazd so súhlasom vtedajšieho vlastníka B. B. a jeho manželky J. B.. Problémy s prechodom a prejazdom cez tento pozemok nastali od roku 2012, kedy žalovaná 1/ ako väčšinový spoluvlastník pozemku začala žalobcom, ako aj tretím osobám, brániť v prechode a prejazde, pričom žalovaná 2/ dala súhlas k prechodu a

prejazdu. Žalobcovia sa pokúsili vec riešiť mimosúdne aj prostredníctvom starostu obce, ale neúspešne. Pri vstupe na sporný pozemok bol vyvesený oznam o zákaze prechodu, na pozemku vybudovali zátarasu a svoje motorové vozidlo parkujú tak, aby bránilo prechodu a prejazdu. V prípade nedodržania zákazu dochádza k slovným útokom zo strany žalovanej 1/, jej dcéry a manžela. Žalobcovia údajne v súčasnosti nemajú iný prístup k rodinnému domu. Z vrchnej strany ústi k rodinnému domu tzv. poľná cesta v dĺžke 1,5 km, ktorá je v zime neudržiavaná a keď napadne sneh alebo v daždivom počasí je prejazd cez ňu problematický. Žalobcovia 3/ a 4/ so súhlasom J. Q. majú v súčasnosti zabezpečený prístup k domu cez jej pozemok. Ide o kopcovitý zarastený neupravený terén o dĺžke asi 500 m, ktorý je možné prekonať bez ťažkostí len v letnom suchom počasí. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že sporný pozemok vo vlastníctve žalovaných je skratkou od rodinnému domu žalobcov k verejnej prístupovej komunikácii, ktorej povrch je asfaltový. Ako vyplynulo z ohliadky a fotodokumentácie, v prípade pozemku parc. č. 193 nejde o žiadnu prístupovú cestu, v podstate je to pozemok s trávnatým povrchom niekde s vysypaným štrkom predstavujúci dvor a určite nepredstavuje ani minimálny štandard riadneho prístupu k rodinnému domu. Toto možno konštatovať aj o prístupe cez pozemok J. Q., pričom pri oboch týchto prístupoch možno konštatovať aj značnú strmosť prístupu. V tesnej blízkosti sporného pozemku sa nachádza aj riadne upravený prístup s asfaltovým povrchom, kde však zhodne strany sporu aj starosta obce potvrdili, že ide o prístup cez súkromné pozemky, ktorý je výraznou skratkou medzi rodinným domom žalobcov a asfaltovou verejnou komunikáciou, na ktorú chcú chodiť cez pozemok žalovaných. Z ohliadky a z fotodokumentácie urobenej súdom je ďalej zrejmé, že verejná komunikácia, ktorú žalobcovia nazývajú poľnou cestou, je cestou, ktorej povrch je rôznorodý od riadneho asfaltového povrchu až po štrkový povrch, či úpravu nejakou asfaltovou drvinou. Evidentne bez akýchkoľvek väčších odborných znalostí je zrejmé, že je bez problémov dostupná akýmkoľvek nákladným motorovým vozidlom a v zásade aj osobným motorovým vozidlom, a to aj v zime, samozrejme pod podmienkou, že je v zime udržiavaná. Je pravdou, že táto komunikácia nie je osvetlená. Popri nej stojí viacero rodinných domov. Zo situovania rodinného domu žalobcov je zrejmé, že aj hlavný vchod tohto rodinného domu je situovaný práve na túto verejnú komunikáciu. Súd prvej inštancie musel žalobu zamietnuť, pretože z dokazovania nevyplývala potreba viesť prístupovú cestu k rodinnému domu žalobcov po pozemkoch žalovaných. Skutočnosť, že prístup cez pozemky žalovaných by bol (tiež len za priaznivého počasia vzhľadom na povrch pozemku) pohodlnejší, keďže ide o skratku k autobusovej zastávke v obci, je skutočne bezvýznamná. Taktiež neobstoí argument o nutnosti tohto prístupu pre zásobovanie domu palivom, nakoľko tomu plne vyhovuje verejne prístupná cesta, ba navyše ju súd považuje za vhodnejšiu a bezpečnejšiu ako prejazd strmým dvorom žalovaných. Vzhľadom na prístup z verejne prístupnej cesty nie je potrebné, a naopak by bolo protiústavné a bez logiky, obťažovanie žalovaných zriadením prístupu cez ich pozemok, čím by značne klesla možnosť riadneho využívania ich pozemku pre ich rodinné domy. Je vecou žalobcov, aby v spolupráci s obcou minimalizovali počet dní, v ktorých je cesta pre množstvo snehu neprejazdna, resp. aby sa snažili zvýšiť kvalitu tejto verejnej prístupovej cesty.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. augusta 2018 sp. zn. 11Co 125/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a obmedzil sa na konštatovanie správnosti dôvodov jeho rozhodnutia. Vykonaná ohliadka preukázala, že príľahlý pozemok vo vlastníctve žalovaných je v skutočnosti dvorom s trávnatým povrchom, niekde vysypaným štrkom a v prípade zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu tak, ako ho žalobcovia žiadali zriadiť, by v podstate došlo k znehodnoteniu tohto pozemku a de facto k zriadeniu verejnej komunikácie k nehnuteľnostiam patriacim žalobcom. Občiansky zákonník umožňuje súdu zriadiť vecné bremeno rozhodnutím súdu iba v prípade neoprávnenej stavby (§ 135c ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“)), zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktoré sa uskutočnilo reálnym rozdelením spoločnej nehnuteľnosti (§ 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a zriadenia práva cesty vlastníkovi stavby (§ 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodnutie súdu podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka patrí medzi rozhodnutia konštitutívnej povahy, ktoré nedeclaruje už existujúce práva a povinnosti, ale zasahuje do hmotnoprávnej sféry účastníkov tak, že zakladá alebo ruší subjektívne práva a povinnosti. Na takýto zásah je potrebné výslovné ustanovenie zákona, ktoré výnimočne dovoľuje súdu zasiahnuť z podnetu žalobcu do súkromných práv a povinností.

To, či cesta, po ktorej majú žalobcovia možnosť chodiť k svojmu rodinnému domu, je vo vlastníctve obce, resp. vyššieho územného celku, príp. ktorý z týchto subjektov má vykonávať jej správu, nie sú skutočnosť, ktoré by mohli mať bez ďalšieho vplyv na vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaných, že v danom prípade, ak by súd žalobe žalobcov vyhovel, došlo by z hľadiska formulácie nimi požadovaného petitu k zriadeniu vecného bremena v prospech neidentifikovateľného počtu oprávnených osôb, ktoré nemajú žiadne vlastnícke ani právne vzťahy k susednej nehnuteľnosti.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu z 28. augusta 2018 sp. zn. 11Co 125/2018 podali žalobcovia dovolanie v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania odôvodnili dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), t. j. rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Základnými hmotnoprávnymi podmienkami zriadenia vecného bremena práva cesty sú, že vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príslušného pozemku, ktorý umožňuje prístup k stavbe, a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Podľa dovolateľov sú v ich prípade splnené obe podmienky. Verejná komunikácia, ktorá má zabezpečovať prístup k ich rodinnému domu, je v správe vyššieho územného celku. Tento úsek je veľmi problematický a v zimnom období vyšší územný celok nezabezpečuje údržbu, a tak je komunikácia neprejazdná. Cesta zároveň nie je osvetlená. Nie je v právomoci obce, ani v možnostiach žalobcov, túto komunikáciu v zime udržiavať a zabezpečiť osvetlenie. Keďže ide o poľnú cestu, nie je ani povinnosťou obce takýto druh cesty udržiavať, a to podľa § 4b zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a § 6 vyhlášky č. 35/1984 Zb. Súd prvej inštancie uviedol, že cesta je zjazdná nákladným motorovým vozidlom, ale prehliadol dopravné značenie na hranici verejnej komunikácie, ktoré zakazuje nákladným motorovým vozidlám vjazd na predmetnú komunikáciu. Súd prvej inštancie vykonal ohliadku za ideálneho počasia. Mimo letného obdobia, v čase dažďa, nepriaznivého počasia, snehu a mrazu, je cesta veľmi ťažko zjazdná alebo úplne nezjazdná. Mnohé úseky možno prekonať výlučne terénnym vozidlom. Popri tejto ceste stojí jeden trvalo obývaný dom, ktorého majiteľ je držiteľom terénneho vozidla a jeden vikendový dom. Obyvateľom týchto domov umožnili majitelia prechod cez súkromné pozemky, a to z dôvodu rodinných vzťahov a z dôvodu, že je tu maloleté dieťa. Žalobcovia mali snahu získať prístup k svojmu rodinnému domu cez tento pozemok, ale boli odmietnutí s tým, že majú naďalej využívať prechod cez pozemok žalovaných. Žalobcovia nesúhlasia s tým, že prístup cez pozemok žalovaných je pohodlnejší, pretože ide o skratku k autobusovej zastávke. Ide o jediný prístup, ktorý celoročne zabezpečuje prístup žalobcov k rodinnému domu. Uvedené potvrdzuje aj vyhlásenie starostu obce. Žalobcovia 1/ a 2/ majú vysoký vek, ťažké zdravotné postihnutie a žalobkyňa 2/ je pripútaná k invalidnému vozíku. V prípade nepriaznivého počasia sa k nim nedostane ani lekárska pomoc. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že ak by súd žalobe vyhovel, došlo by z hľadiska formulácie žalobcami požadovaného petitu k zriadeniu vecného bremena v prospech neidentifikovateľného počtu oprávnených osôb, ktoré nemajú žiadne vlastnícke ani právne vzťahy k susednej nehnuteľnosti. V tejto časti sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - od rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010 sp. zn. 3 Cdo 29/2009. Okrem oprávnených osôb môžu výhody vecného bremena využívať aj tretie osoby, ak ide o ich pobyt na zaťaženej nehnuteľnosti, ktorý nemá charakter užívania. V prospech týchto osôb sa môže právo zodpovedajúce vecnému bremenu zriadiť, ale aj nemusí s tým, že toto právo sa u nich potom odvodzuje od práva oprávneného, v prospech ktorého bolo vecné bremeno zriadené. V danom prípade, vzhľadom na nepriateľské správanie žalovanej 1/, aby nedošlo v prípade zriadenia vecného bremena k rozporom, žalobcovia žiadali zriadenie vecného bremena aj k iným osobám. Bolo na úvahe súdu, či takto formulované vecné bremeno pripustí aj voči iným osobám alebo nie. Je nesporné, že žalobcovia majú prostredníctvom verejnej komunikácie (poľnej cesty) zabezpečený prístup k nehnuteľnosti výlučne v letnom období, v období sucha a priaznivého počasia. Napriek tomu súdy vyslovili právny názor, že nedošlo k naplneniu hmotnoprávnej podmienky zriadenia vecného bremena práva cesty, nakoľko prístup vlastníka k stavbe možno zabezpečiť aj inak. Žalobcovia považujú toto právne posúdenie za nesprávne. Jednou z hmotnoprávných podmienok zriadenia vecného bremena práva cesty je, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť aj inak. Ak prístup možno zabezpečiť aj inak, znamená to, že takýto iný prístup vlastníka k stavbe má byť zabezpečený celoročne, bez ohľadu na poveternostné podmienky a

ročné obdobie, pričom zohľadniť by sa mali (popri zásahu do práv vlastníka pozemku) aj objektívne možnosti vlastníka stavby zmeniť reálne charakter a povahu iného prístupu. Žalobcovia nemajú vedomosť, že by obdobná právna otázka bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Dovolaciemu súdu žalobcovia navrhli, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadrila právna zástupkyňa žalovanej 1/. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a zákonné. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) C. s. p. nie je v tomto prípade daná. V dovolaní absentuje bližšia špecifikácia nesprávneho posúdenia, resp. prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania nie je daná samotnou skutočnosťou, že dovolatelia majú na vec iný právny názor ako vec prejednávajúce súdy. S argumentáciou uvedenou v dovolaní sa navyše podrobne a vyčerpávajúco vysporiadali súd prvej inštancie a odvolací súd vo svojich rozhodnutiach. Dovolacie dôvody pritom spočívajú skôr v skutkových tvrdeniach, na prezentáciu ktorých mali dovolatelia dostatočný priestor v konaniach pred súdmi nižšieho stupňa. Pokiaľ dovolatelia namietajú spôsob vykonania ohliadky súdom prvej inštancie, mali tak urobiť v prvostupňovom alebo v odvolacom konaní, ale neurobili tak. Nehnuteľnosť žalobcov priamo susedí s verejnou komunikáciou, pričom je zákonnou povinnosťou správcu komunikácie riešiť jej prejazdnosť, údržbu, či osvetlenie. Nebolo by spravodlivé, ak by bolo takéto neplnenie povinnosti zo strany správcu komunikácie kompenzované obmedzením vlastníckeho práva žalovaných k ich pozemku. Pozemok žalovaných má charakter trávnatého svahu a nie je na ňom vykonávaná zimná údržba. Vo vzťahu k námietke žalobcov, že súd nedostatočne vykonal dokazovanie, keď neskúmal, či je verejná komunikácia udržiavaná a osvetlená celoročne a kto je jej správcou, je žalovaná 1/ toho názoru, že súd nepochybil, pretože táto otázka nemá priamy súvis s prejednávanou vecou a pre meritórne rozhodnutie súdu je postačujúce zistenie, že k rodinnému domu žalobcov existujú aj iné prístupové cesty, ktoré majú charakter verejnej komunikácie, sú tak evidované v katastri nehnuteľnosti a zistil ich priechodnosť ohliadkou. Žalovaná 1/ navrhla dovolaciemu súdu dovolanie odmietnuť.

5. K podanému dovolaniu sa vyjadrila aj žalovaná 2/. Súhlasí s podaným dovolaním a s tým, aby žalobcovia využívali pozemok, ktorého je spoluvlastníčkou, na prechod a prejazd. Cesta cez pozemok žalovaných je jedinou prístupovou cestou k rodinnému domu žalobcov. V zimnom období, keď je poľná cesta zasnežená, nie je zabezpečený prístup k rodinnému domu žalobcov, pretože žalovaná 1/ znemožnila prechod a prejazd cez pozemok žalovaných zátarasou. Žalovaná 2/ súhlasí s tým, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) a na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal, či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. f) C. s. p. odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. V uvedenom prípade vyvodzovali dovolatelia prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) a b) C. s. p.

9. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

11. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného

skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia vecí preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

12. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 C. s. p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p.. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa žalobcu riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

13. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p. (porovnaj analogicky 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

14. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia C. s. p. vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 C. s. p.) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na myslí, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach C. s. p. nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na myslí pri formulovaní dovolania.

15. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. videli dovolatelia v tom, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že ak by súd žalobe vyhovel, došlo by z hľadiska formulácie žalobcami požadovaného petitu k zriadeniu vecného bremena v prospech neidentifikovateľného počtu oprávnených osôb, ktoré nemajú žiadne vlastnícke ani právne vzťahy k susednej nehnuteľnosti, čím sa odklonil od rozsudku dovolacieho súdu z 30. júna 2010 sp. zn. 3 Cdo 29/2009. Podľa tohto rozsudku môžu okrem oprávnených osôb využívať výhody vecného bremena aj tretie osoby, ak ide o ich pobyt na zaťaženej nehnuteľnosti, ktorý nemá charakter užívania. V prospech týchto osôb sa môže právo zodpovedajúce vecnému bremenu zriadiť, ale aj nemusí s tým, že toto právo sa u nich potom odvodzuje od práva oprávneného, v prospech ktorého bolo vecné bremeno zriadené. Dovolací súd je toho názoru, že v danom prípade nejde o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd vychádzal vo svojom rozhodnutí zo skutočností, že žalobcovia majú zabezpečený prístup k stavbe rodinného domu aj iným spôsobom ako cez pozemok žalovaných, a teda nie je naplnená hmotnoprávna podmienka, ktorá by oprávňovala súd zriadiť vecné bremeno jeho rozhodnutím v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, v prospech ktorých osôb a v prospech akého počtu osôb by bolo vecné bremeno zriadené, nebola v prejednávanej veci rozhodujúca.

16. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. je podľa dovolateľov daný tým, že jednou z hmotnoprávných podmienok zriadenia vecného bremena práva cesty je, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť aj inak. Ak prístup možno zabezpečiť aj inak, znamená to, že takýto iný prístup vlastníka k stavbe má byť zabezpečený celoročne, bez ohľadu na poveternostné podmienky a ročné

obdobie, pričom zohľadniť by sa mali (popri zásahu do práv vlastníka pozemku) aj objektívne možnosti vlastníka stavby zmeniť reálne charakter a povahu iného prístupu. Je nesporné, že žalobcovia majú prostredníctvom verejnej komunikácie zabezpečený prístup k nehnuteľnosti výlučne v letnom období, v období sucha a priaznivého počasia. Súd napriek tomu vyslovili, že nedošlo k naplneniu hmotnoprávnej podmienky zriadenia vecného bremena práva cesty, pretože prístup vlastníka k stavbe možno zabezpečiť aj inak. Táto právna otázka podľa dovolateľov nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená. Takáto argumentácia predstavuje iba polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu, resp. ide o námietky, ktoré sa týkajú spochybňovania správnosti skutkových zistení. Nesprávnym zistením skutkového stavu, prípadne len samou polemikou s rozhodnutím súdu nie je možné podľa C. s. p. vymedziť dovolací dôvod, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových). Podľa dovolacieho súdu takáto argumentácia v dovolaní dovolateľov absentuje.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že konajúce súdy za základ svojho rozhodnutia vzali záver, že verejná komunikácia, ktorú žalobcovia nazývajú poľnou cestou, je bez problémov dostupná nákladným aj osobným motorovým vozidlom, a to aj v zime za predpokladu, že je udržiavaná. Ide o cestu, ktorej povrch je rôznorodý od riadneho asfaltového povrchu až po štrkový povrch, či úpravu asfaltovou drvinou. Sporný pozemok vo vlastníctve žalovaných je skratkou od rodinného domu žalobcov k verejnej prístupovej komunikácii, ktorej povrch je asfaltový. Nejde pritom o žiadnu prístupovú cestu, je to pozemok s trávnatým povrchom niekde s vysypaným štrkom predstavujúci dvor a určite nepredstavuje ani minimálny štandard riadneho prístupu k rodinnému domu. Navyše, taktiež nie je v zime udržiavaný a možno konštatovať značnú strmosť prístupu. Uvedené vyplynulo z ohliadky na mieste samom a z fotodokumentácie. Verejne prístupnú cestu považovali konajúce súdy za vhodnejšiu a bezpečnejšiu aj na zásobovanie domu palivom. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že je vecou žalobcov, aby v spolupráci s obcou minimalizovali počet dní, v ktorých je cesta pre množstvo snehu neprejazdná a aby sa snažili zvýšiť kvalitu verejnej prístupovej cesty. Otázku zimnej údržby a možnosti celoročného užívania verejnej prístupovej cesty teda súdy vzali do úvahy, posúdili ju však ako otázku, ktorá nie je spôsobilá zmeniť konečné rozhodnutie o existencii prístupovej cesty. Z dokazovania navyše vyplynulo, že pozemok žalovaných predstavuje v tomto ohľade menej bezpečnú a taktiež v zime neudržiavanú alternatívu prístupovej cesty k domu.

18. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

20. Dovolatelia za právnu otázku, ktorá dovolacím súdom nebola riešená, považovali otázku, či „hmotnoprávna podmienka zriadenia vecného bremena práva cesty, spočívajúca v preukázaní, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, nie je naplnená aj v prípade, ak prístup vlastníka k stavbe touto inou cestou nie je zabezpečený celoročne, za nepriaznivých poveternostných podmienok a v zimných mesiacoch a či je možné pri posudzovaní jej naplnenia nezohľadniť objektívne možnosti vlastníka stavby zmeniť charakter a povahu iného prístupu“. Podľa dovolacieho súdu otázku nastolenú dovolateľmi nemožno považovať za vymedzenú zákonom predpokladaným spôsobom. Táto otázka zjavne nespĺňa charakteristické znaky právnej otázky, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, lebo sa ňou dovolatelia v podstate pýtajú, či za určitého nimi tvrdeného skutkového stavu je alebo nie je naplnená hmotnoprávna podmienka zriadenia vecného bremena práva cesty súdom.

21. Podľa § 447 písm. f) C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými

dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

22. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f) C. s. p.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

24. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.